

Vårt datum: 2026-03-25

Ert datum: 2026-01-12

Vårt dnr 33-46-2026

Er ref: KN2025/02439

Yttrande

kn.remissvar@regeringskansliet.se

Handläggare:

Henrik von Zweigbergk

Dep remiss KN2025/02439 – promemorian Kontaktpunkter, tillstånd och tidsfrister enligt EU-förordningen om kritiska råmaterial och EU-förordningen om nettonollindustri

Sveriges geologiska undersökning (SGU) har den 12 januari 2026 tagit emot ovanstående ärende för yttrande. Med anledning av detta vill SGU framföra följande.

Övergripande synpunkter

SGU anser att utredningen bör ta ett omtag och utarbeta ett förslag som inte ger utrymme för parallella tidsfrister då detta inte är i enlighet med syftet med EU-förordningarna gällande kritiska råmaterial (Critical Raw Materials Act, CRMA, EU 2024/1252) och nettonollindustri (Net Zero Industry Act, NZIA, EU 2024/1735). SGU anser att detta är en så stor brist att förslaget bör arbetas om utifrån denna utgångspunkt.

Om utredningen väljer att gå vidare med förslaget bedömer SGU att följande behöver beaktas:

- SGU anser att även Energimyndigheten och Bergsstaten ska vara obligatoriska att bistå kontaktpunkten.
- SGU anser att det behöver vara tydligare vilket stöd kontaktpunkten ska ge.
- SGU befarar att kontaktpunktens beslut om att ansökan är fullständig i praktiken inte kommer att innebära en effektivisering.
- SGU anser att rätten att yttra sig över och överklaga kontaktpunktens bekräftelse av att en ansökan är fullständig bör tillkomma samma krets som har rätt att överklaga enligt miljöbalken.
- SGU anser att det vore att föredra om föreslagen ny miljöprövningsmyndighet blir utpekad kontaktpunkt i det fall miljöprövningsutredningens förslag blir antaget.
- SGU anser att det behöver tydliggöras hur kontaktpunkter ska samverka i frågor som rör uppföljning av kvalitet och likformighet i tillämpningen.
- SGU anser att det behöver utformas ett regeringsuppdrag för att få till stånd ett mer effektivt system för hantering av ansökningar online.

Se motivering nedan under "Detaljerade synpunkter".

Detaljerade synpunkter

Tidsfrister

SGU anser att föreslagen lagstiftning behöver vara tydligare med vad som gäller för tidsfrister. Det finns också ett tolkningsutrymme, vilket utifrån hur motiveringen är skriven möjliggör parallella tidsfrister vilket enligt SGU:s bedömning inte är förenligt med NZIA och CRMA. Enligt artikel 2.18 CRMA och artikel 3.19 NZIA omfattar begreppet "tillståndsprocess" samtliga för projektet relevanta tillstånd, och tidsfristen gäller för hela tillståndsprocessen (se artikel 11 CRMA och artikel 9 och 16 NZIA), och bör därmed inte kunna delas upp i separata tidsfrister för respektive svenska tillstånd, lov eller dispenser. Att möjliggöra för parallella tidsfrister gör att föreslagen lagstiftning inte uppnår syftet med CRMA och NZIA, att snabba på tillståndsprocesserna. För strategiska projekt och nettonollprojekt är tidsfristerna tvingande för Sverige som medlemsstat, och att för sådana projekt ge projektägaren möjlighet att välja om denne vill ansöka om tidsfristerna hos kontaktpunkten är inte förenligt med EU-förordningarna. Då utredningens utgångspunkt har varit frivilliga och parallella prövningar ger följd effekter på resterande förslag varför SGU anser att utredningen bör göra ett omtag. I det nya förslaget bör syftet med förordningarna tas större hänsyn till.

För att möjliggöra handläggning inom angivna tidsfrister anser SGU att det även skulle behövas föreskrifter om vilka verktyg och åtgärder som kontaktpunkten och övriga ansvariga myndigheter har för att hålla ihop tillståndsprocesser inom tidsfristen. Exempelvis bör kontaktpunkten ha möjlighet att avvisa sökanden om denne inte följer tidsplanen. En sådan ordning skulle skapa incitament för sökanden att ha ett fullständigt underlag när denne väl går in i ansökningsprocessen. Det finns annars en risk att den sökanden får ansökan avvisad på grund av att tidsfristerna inte har förutsättningar att hållas. Kraven i NZIA och CRMA bör i detta sammanhang betraktas som ömsesidiga, det vill säga att de gäller både sökanden och berörda myndigheter, med det gemensamma syftet att säkerställa en effektiv och skyndsam handläggning av dessa prioriterade projekt.

Ansvariga myndigheter

Ett flertal myndigheter föreslås få en skyldighet att bistå kontaktpunkten och Tillväxtverket med generell information som myndigheten hanterar eller på annat sätt ansvarar för. SGU konstaterar att Energimyndigheten och Bergsstaten inte har pekats ut som ansvariga enligt förslaget. SGU anser att även dessa två myndigheter/beslutsorgan ska ha en skyldighet att bistå kontaktpunkterna mot bakgrund av att deras ansvarsområden även omfattar projekt som berörs av NZIA eller CRMA. Bergsstaten hanterar ansökningar om bearbetningskoncession enligt minerallagen, vilket är en förutsättning för utvinning av koncessionsmineral. När det gäller Energimyndigheten är de nationellt centrum för CCS (carbon capture and storage) och CCU (carbon capture and utilisation).

Kontaktpunktens roll som "lots" i tillståndsprocesser

Enligt förordningarna verkar syftet vara att kontaktpunkten ska hjälpa projektägaren att förstå administrativa frågor av relevans för tillståndsprocessen och att samordna och underlätta inlämnandet av alla relevanta handlingar och all relevant information – dvs. vara en form av "lots" i alla relevanta tillståndsprocesser. SGU konstaterar att detta kräver att kontaktpunkten kan identifiera alla olika myndigheter som behöver vara inblandade och vilka olika tillstånd som krävs, med följande omfattande kommunikation med berörda myndigheter såsom SGU, vilket SGU bedömer är en delvis

ny roll för berörda länsstyrelser vilket kan kräva utökade resurser och kompetens. Vidare anser SGU att det skulle behövas en tydlighet i den svenska förordningen om hur mycket assistans kontaktpunkten ska tillhandahålla, till exempel om den ska vara behjälplig att sända in ansökningarna fysiskt till övriga myndigheter. SGU ser även att det är av yttersta vikt att det råder en tydlig dialog mellan kontaktpunkten och projektägaren så att det blir tydligt vem som ansvarar för vad och att uppgifter inte faller mellan stolarna. En tydlig ansvarsfördelning leder till en mer effektiv tillståndsprocess. Det bör dock vara uttryckligt skrivet att den som har det slutliga ansvaret för ansökan är projektägaren och att kontaktpunkten är till för att hjälpa och facilitera ansökan, men att det inte är kontaktpunktens ansvar att ansökan eller tillståndsprocesserna fullföljs.

Kontaktpunktens informationsskyldighet omfattar också finansieringstjänster och affärsstöd. SGU uppfattar det som oklart vad som menas med affärsstöd. Det förefaller handla om att hjälpa till med att hitta finansiering för strategiska projekt och nettonollprojekt. Hur kontaktpunkterna ska genomföra denna uppgift och vilken stöttning andra myndigheter ska ge i dessa frågor är oklart. SGU anser att det kan behövas stöd och vägledning om vilken hjälp som kontaktpunkterna ska erbjuda vad gäller finansieringstjänster och affärsstöd. Här bör beaktas att kontaktpunkten inte ska konkurrera med den privata sektorn där det finns flertalet konsulter som arbetar med dessa frågor.

Kontaktpunktens bekräftelse av ansökans fullständighet

Kontaktpunkten ska bekräfta en ansökans fullständighet senast 45 dagar från det att kontaktpunkten tog emot ansökan. Kontaktpunkten får begära komplettering av ansökan, men får bara begära komplettering en andra gång avseende samma uppgifter och denna andra komplettering måste gå ut inom 30 dagar från det att den första kompletterande informationen lämnades in. Kontaktpunkten måste därför noga tänka igenom vilken komplettering som begärs vilket kan vara en omfattande uppgift att genomföra på kort tid.

Att kontaktpunkten ska bekräfta ansökan innebär, enligt SGU:s tolkning, även att den ska bekräfta att framtagen MKB är fullständig. Enligt nuvarande prövning görs den bedömningen av prövningsmyndigheten. Nu flyttas den uppgiften till kontaktpunkten. SGU anser att det är otydligt vad skillnaden blir mot dagens ordning då prövningsmyndigheten enligt förslaget ändå ska göra en bedömning av ansökans innehåll. SGU anser att det vore mer i linje med EU-förordningarnas syfte, och mer effektivt, att låta kontaktpunkten överta uppgiften att bedöma huruvida en MKB är fullständig när det gäller strategiska projekt och nettonollprojekt.

Vad gäller frågan om vilka som ska ha rätt att överklaga kontaktpunktens bekräftelse av att ansökan är fullständig, anser SGU att denna rätt bör tillkomma samma krets som har rätt att överklaga tillståndsbeslut enligt MB. Ett sådant förfarande skulle säkerställa att eventuella behov av kompletteringar identifieras i ett tidigt skede. Om berörda myndigheter inte hörs i ett tidigt skede eller ges möjlighet att överklaga beslutet, riskerar kontaktpunktens bedömning av ansökans fullständighet att få begränsad praktisk betydelse. Myndigheterna kan då i stället komma att framställa omfattande kompletteringskrav senare i handläggningen, vilket motverkar en skyndsam process. Genom att ge myndigheterna möjlighet att yttra sig och överklaga i ett tidigt skede ökar förutsättningarna för att de står fast vid sina inledande bedömningar, vilket i sin tur bidrar till en mer förutsebar och effektiv prövningsprocess.

Ny prövningsordning

I Klimat- och näringslivsdepartementets PM "Ny myndighet för miljöprövning" (KN2025/01878) och i SOU 2024:98 "En ny samordnad miljöbedömnings- och tillståndsprocess, betänkande av

Miljötilståndsutredningen", föreslås införande av en ny miljöprövningsmyndighet som ska vara första instans för miljötilståndsprövning. Länsstyrelsernas miljöprövningsdelegationer föreslås tas bort. Tanken på sikt är enligt förslagen att miljöprövningsmyndigheten ska ta över mark- och miljödomstolarnas förstainstansprövning och att mark- och miljödomstolarna enbart ska vara en överprövande instans. Miljöprövningsmyndigheten föreslås också få ansvar för samråd enligt 6 kap. miljöbalken.

SGU anser att den nya miljöprövningsmyndigheten ligger närmare till hands att utse som en kontaktpunkt enligt kraven i CRMA och NZIA. En miljöprövningsmyndighet som faktiskt ska utföra prövningen och bidra till avgränsning och bedömning av miljökonsekvens-beskrivningar framstår som mer lämplig som kontaktpunkt än sex länsstyrelsekontaktpunkter som föreslås ha en mer administrativ roll och som i enlighet med förslagen i ovannämnda PM och betänkande inte kommer ha någon roll i miljöprövningen utöver tillsyn.

SGU anser att det därför vore bättre om förslaget på en miljöprövningsmyndighet var utgångspunkten för förslagen till lagstiftning om kontaktpunkt i denna promemoria. Med tanke på att genomförandet av NZIA och CRMA redan är fördröjt i svensk lagstiftning vore det effektivare att ta ett helhetsgrepp och föreslå en permanent lösning. Med beaktande av att regeringen har avsatt medel för att inrätta en ny myndighet och bereder förslag som kan innebära betydande förändringar av miljöprövningen borde promemorian, enligt SGU, ha övervägt alternativa lösningar såsom att inte reglera kontaktpunktsfunktionen i författning.

Enligt SGU hade det varit mer ändamålsenligt att tills vidare utse kontaktpunkter genom regeringsuppdrag, på samma sätt som hittills, exempelvis enligt regeringens beslut (KN2024/02517). Alternativt borde en mindre detaljerad reglering ha övervägts. Ur ett regelförenklingsperspektiv framstår en temporär lösning under en övergångsperiod som mer ändamålsenlig. En sådan ordning skulle skapa nödvändig flexibilitet under en möjlig omställning av provningssystemet och underlätta anpassning om den framtida myndighetsstrukturen förändrar ansvarsfördelningen. SGU bedömer att ett tillfälligt upplägg bör vara lämpligt eftersom dagens ordning redan är etablerad. Kontaktpunkter utsedda genom regeringsuppdrag har, såvitt SGU kan bedöma, fungerat tillfredsställande och kan fortsatt säkerställa samordning och stöd i tillståndprocesserna under en övergångsperiod.

Frivilligt att ta kontakt med kontaktpunkten

Så som SGU uppfattar det möjliggör förslaget att det är frivilligt för projektägaren att ta kontakt med kontaktpunkten. Syftet med EU-förordningarna är dock att kontaktpunkten ska vara samordnande för denna typ av projekt (se artikel 6.1 NZIA och artikel 9.3 CRMA). Att göra kontakten med kontaktpunkten frivillig är som SGU bedömer inte förenligt med syftet med EU-förordningarna. SGU anser att det istället bör vara en skyldighet för projektägaren för ett strategiskt projekt eller tillverkningsprojekt att ta kontakt med kontaktpunkten för att syftet med förordningarna (CRMA och NZIA) ska uppnås.

Samverkan mellan kontaktpunkter

I promemorians kapitel 6 föreslås att de utsedda kontaktpunkterna ska samverka med varandra i frågor som rör kontaktpunktsuppdraget. Vidare föreslås att kontaktpunkterna ska sammanställa och redovisa statistik över handläggningstider för ärenden som rör strategiska råmaterialprojekt och nettonollprojekt till regeringen och Tillväxtverket. Av promemorian framgår att kontaktpunkterna årligen bör analysera om statistiken möjliggör uppföljning av att tidsfristerna hålls samt föreslå de åtgärder som behövs för att förbättra uppföljningen.

SGU framhåller att en likformig tillämpning av EU-förordningarna är mycket viktig och sannolikt kommer att vara en utmaning, oavsett hur kontaktpunktsfunktionen utformas. SGU ser positivt på att kontaktpunkterna ska samverka, sammanställa statistik och föreslå förbättringsåtgärder. Samtidigt anser SGU att det behöver tydliggöras hur kontaktpunkterna ska samverka i frågor som rör uppföljning av kvalitet och likformighet i tillämpningen.

Information i ett samlat system online

Det anges i EU-förordningarna (se artikel 7 NZIA och artikel 18 CRMA) att medlemsstaten ska säkerställa att information finns tillgänglig online på ett centraliserat och lättillgängligt sätt. Det saknas dock i förslaget konkreta förslag på hur det ska ske. Det kan i sammanhanget noteras att andra medlemsstater till exempel Danmark, Nederländerna och Estland, har kommit längre än Sverige när det gäller avancerad digitaliserad hantering av miljöprövningen och att ha digital information samlad på en plattform¹. Att information finns tillgängligt digitalt underlättar för såväl verksamhetsutövare som myndigheter. SGU bedömer att Sverige behöver en tydlig och strategisk satsning på detta, och att det behöver utformas ett regeringsuppdrag till lämpliga myndighet eller myndigheter för att få ett mer effektivt system för hantering av ansökningar online.

Övriga synpunkter och frågor kopplat till direkta författningsförslag

Förslag till lag om kontaktpunkter m.m.

8 §: Varför omfattar inte denna paragraf även strategiska CCS-projekt enligt 13.3 NZIA? För sådana CCS-projekt kan tillstånd från domstol krävas om projektet avser avskiljning av koldioxid. Villkor i tillstånd kan också behöva bedömas av domstol.

Förslag till förordning om kontaktpunkter m.m.

35 § första stycket: Det är otydligt vad som gäller avseende tidsfristens påbörjande i det fall en underrättelse enligt 34 § lämnats (om ett erkännande som strategiskt projekt) men där ansökan inte bedöms vara komplett. Innebär det besked om tidsfrist från prövningsmyndigheten eller mark- och miljödomstol att denna automatiskt anses påbörjad, eller är det mer en upplysning om den tidsfrist som kommer att gälla när ansökan väl är fullständig?

36 § 3 stycket: Varför omfattar paragrafen inte även strategiska CCS-projekt enligt 13.3 NZIA?

¹ Se t.ex. [Danmarks Miljøportal](#), [Forside - Digital MiljøAdministration](#), Estland [Environmental protection permit | Keskkonnaamet](#), Nederländerna [Applying for an environment and planning permit | Business.gov.nl](#)

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Anette Madsen

I den slutliga handläggningen av ärendet har även senior rådgivare Göran Risberg, avdelningschef Kaj Lax, avdelningschef Lovisa Zillén Snowball, samhällsekonom Carolina Liljenstolpe, samt juristerna Robert Bjersander, Caterina Carreman, Anna Månsson och Gustav Svensson deltagit. Jurist Henrik von Zweigbergk har varit föredragande.

Anette Madsen

Henrik von Zweigbergk